

מלכת הטכניקולור בארץ

בקרב לעשרים סרט הופיעה עד היום ג'ון הייבר, הבלונדית קצרת-הקומה, בת העשרים ושלוש, וכולם היו צבעוניים. חשבו עתונאי הקולנוע בארצות הברית ומצאו שמספר זה מהווה שיא מסוים, כמו והכי תירוה "מלכת הטכניקולור". השושלת הנכונה של מלכות הסרט הצבעוני כללה לפנים את בטי גרייבל וריטה הייזר. תוארים אחרים שהודבקו על ידי אנשי העיתונים והפרסומת לשחקנית: "ונוס של כיס", "בובת החרטינה".

עוד בהיות ג'ון תלמידת גימנסיה נשאה חן מלפני אנשי ההסרטה והם החתימו אותה על חוזה. לאחר שההרווי היטב בדבר תקפה אותם חרטה: ג'ון היתה — לדעתם — צעירה מדי.

הנערה פנתה, איפוא, למקצוע אחר: הצטרפה אל תזמורת יודעה ונעשתה זמרת ג'אז. אנשי ההסרטה ראו אותה ו... כן, היא נשאה חן מלפניהם והם החתימוה על חוזה חדש. הפעם לא תקפה אותם כל חרטה.

ומאז, סרט רודף סרט בהדגוניות צבעונית, היתה, הדגוניות שגיון מנסה, לשבור ב"עליה לרגל" לארץ הקודש.

כל העיר זומרת

לפני חמש עשרה שנה הוציאה חברת פוקס-המאה העשרים לשוק סרט נחמד, המ"בוסס על ספור מאת ג'יימס קיין. תוכנו של הסרט היה זה: קבלן אמריקאי נכשל בעסקים יגיעים ובאשה השופפת להיות זמרת מפורסמת, אף על פי שקולה אינו מצדיק את חלומה. ברם, דווקא בעל, השונא מדי סיקה, מתגלה כזמר בעל קול באריטון נדיר. יחסיו — התמימים למדי — של הבעל עם זמרת האופירה "גילתה" אותו מעוררים את קינאת אשתו. אולם הקאריירה שלו היא קצרה: בשעת הצגת האופירה הראשונה שלו הוא מקבל התקפת פחד-במה וחוזר למקצועו הישן ולאשתו.

עתה חזרה חברת פוקס והוציאה לאור את אותו המעשה בלבוש חדש, מוצלח קצת פחות, אך עדיין מבדח ומשעשע במדה רבה. התסריט הפעם נראה פחות מבריק והבימוי אינו מוצלח את כל האפשרויות הקומיות. אולם בתפקיד הראשי (שבוצע במהדורה הראשונה יידי ווארנר באקסטר) מופיע עתה אחד השחקנים הקומיים המשובחים ביותר בהוליווד, פול ג'וליאס. לצידו מבריקה בתפקיד האשה, סילסט הולט, זמרת האופירה היא לינדה דארנל, הראויה לתפקידים מעניינים יותר.

לב שבור ופרומקציה. פול דוגלאס שאף כל ימיו להיות שחקן. בהיותו בן שלוש עשרה הופיע לראשונה על הבמה. בתפקיד שיילוק בהצגת "הסוחר מוונציה" בבית הספר שלו בפילאדלפיה. לאחר שסיים את לימודיו קיבל תפקידים רבים בלהקות חובבים, אולם בשום פנים לא הצליח לקבל תפקיד בתיאטרון מקצועי.

בלב שבור פנה אל הראדיו ועד מהרה התפרסם כקריין, ביחוד כקריין ספורט,

וקולו היה לאחד המפורסמים שבאמריקה. תוך כדי עבודתו התיידד עם אנשי קולנוע רבים: ג'ק בני, מארק הלינגר (מפיק סרטיים ידוע), ג'ק ווארנר, אדמונד גולדנינג (במאי "כל העיר זומרת"), בוב הופ ואחרים. אולם למרות הפרוטקציה הזאת, למרות תחנוניו ובקשותיו לא הצליח לקבל עבודה כשחקן.

כאשר עמד המחבר-הבמאי גארסון קיין להעלות על במת ברודוויי את הקומדיה הידועה שלו "רק אתמול נולדה", חיפש שחקן שיהיה "טיפוס של פול דוגלאס, אבל שידע לשחק". אשתו של קיין הציעה לו להשתמש בפול עצמו, אולם הוא לא הת-

גם האות, טוען ד"ר קרקאוור בספרו, לעליית הנאצים.

בניתוחו מקיף ומעמיק מוכיח המבקר השנון שהסרט הגרמני שימש אספקלריה נאמנה להתפתחות ההדרגתית של הרעיון הרומנטי-נאצי. הסרט הגרמני עזר להפיץ רעיון זה בקרב העם. ספר זה הוא הנסיון הראשון המוצלח לקשור את הסרט עם תופעות רוחניות של עם שלם.

אין זה פלא, איפוא, אם בהשפעת מה"קרו של ד"ר קרקאוור (והעובדה שגרמניה משמשת עתה נושא בוער בעולם כולו — הרבה יותר בוער וחיוני מאשר סכורים בארץ) הוצאת אלו הרוצים להתעלם כליל מקיומו

ג'ון הייבר מוצלמת את ירושלים

לא תקפה אותם חרטה.

של העם הגרמני, עוסקים כתבים רבים בארצות שונות בניתוח הסרטים הגרמנים שנוצרו לאחר שנת 1945.

התקנות לא הוצאו לפועל... תעשיית הסרטים הגרמנית התמוטטה עם מפתח הנאצים. הריסותיה חולקו בין ארבעת אזורי הכיבוש: הרוסי, האמריקאי, הבריטי והצרפתי. אם קיים מנח ברוזל בין האיזור הרוסי לאיזורי המערב, הרי בין אזור "מערב" אחד למשנהו עומד חייץ בירוקראטי ניכר. סקירה על הסרט הגרמני בימינו, פירוש סקירה על פעילות בארבעה אזוריים שונים.

אחת הפעולות החשובות ביותר, שעשו האמריקאים באזורם, היה פירוק הסופי של חברת "אופה". על זה כותב ארתור מאייר, ראש ענף הסרטים של שלטון הכיבוש האמריקאי בגרמניה:

"בקושי רב הצלחנו לשכנע את הממון עליונו לפרק כליל את "אופה". קארטל קולנועי גרמני זה החזיק בצבת ברזל את כל התעשייה בגרמניה. לעומת "אופה" נראה הקולנוע האמריקאי, הנחשב לנתון

להב מן הרעיון, רק יומיים לפני תחילת החזרות, בלית ברירה, החתים את פול על החוזה.

המחזה זכה להצלחה עצומה ופול עצמו הוכרו על ידי המבקרים (והקהל) כתגלית הגדולה של השנה. לאחר עשרים וחמש שנה של שאיפה הצליח דוגלאס לקבל תפקיד ולהיות כוכב.

נאצים מתחרים בהוליווד

דוקטור זיגפריד קרקאוור, לשעבר עורך כו של ה"פראנקפורטר צייטונג" ואחד מתשובי המבקרים הקולנועיים בגרמניה, ומי שנת 1933 גולה ממולדתו, קודם בפאריס ואחר בניו-יורק, כתב את אחד הספרים החשובים ביותר בסוציולוגיה של הסרט. הספר נקרא "מקאליגארי ועד היטלר". חת"רו של דוקטור קאליגארי" היה הסרט הגרמני הראשון, שהוסרט ב-1919 מיד לאחר המלחמה הראשונה ועורר בשעת התעניינות עצומה בכל העולם, "קאליגארי", המוצג עד היום במועדוני סרטים, היה האות הראשון לפריחתה של תעשיית הסרטים הגרמנית אחר המלחמה העולמית הראשונה. הוא היה

בימים "מונופוליסטיות", כפתוח בפני כל יוזמה. בימי הזוהר שלה שלטה "אופה" באולפני הייצור ובמרבית בתי הקולנוע במדינה. לפי החוק החדש הועבר כל הרכוש הזה לידיים פרטיות, של אנשים בעלי עבר אנטי-נאצי, כדי למנוע בעד התחזות של קארטלים חדשים, אסור לאדם להיות בעל יותר משלושה בתי קולנוע.

אך מאייר ממשך:

"לצערי לא הוצאו תקנות אלו לפועל".

ובינתיים עשה השלטון האמריקאי בגרמניה הקלות רבות לאנשי קולנוע גרמנים כיום יכולים סרטאים בעלי עבר נאצי מוב-הק, כמו לני ריפושטאל וחרג קראוס לעבוד באין מפריע.

הגרמנים המוכיחים. למראית עין, מרבית הסרטים המיוצרים עתה בגרמניה (ומספרם הגיע למרות הכל למאה משנת 1945) הם בעלי תוכן אנטי-נאצי. חלק רב מהם נוצר במישרים בבעיית האנטישמיות, אגב התעלמות מוחלטת, כמוכח, ממחנות המוות. כזה הוא הסרט "נישואין בצל"; ביאוגרפיה של שחקן גרמני שנשא אשה יהודיה למרות האיסור הנאצי. סרט זה הוכן באזור הרוסי וזכה להצלחה ניכרת באנגליה ובאמריקה, ביחוד בגלל המשחק המשובח. אולם הסרט לא רק מסלף את האמת על האנטישמיות וההשמדה הנאצית, אלא מלמד סניגוריה על הגרמנים "הטובים", שמספרם, כפי הנראה, היה רב מן המ"שוער.

לאחר ההצלחה, שזכו בה הסרטים הגרמניים בגרמניה גופה ובחוץ לארץ, גדלה עזותם של אנשי הקולנוע הגרמנים והם החלו להפיק סרטים פרו-נאציים בגלוי. אחד מהם (שצולם באזור הבריטי) נקרא "בניו של מר גאספארי" וזה תכנון (לפי כתבה מאת ה. וולנברג, עתונאי בריטי):

"למר גאספארי היו שני בנים. הראשון הלך בעקבות אביו האנטי-נאצי לגולה ג'רמניה בשווייץ. השני, גאמן למולדתו, נשאר בבית עם אמו. הגברת הזאת, שנעזבה על ידי בעלה, נישאת לגנרל והבן הנשאר נעשה מפקד טייסת בלופטוואפה. בטוף המלחמה נשארים האם והבן הנאמן עניים מרודים (אך ישרים), ואילו האב והבן האחר התעשרו בגלות. כמוכח שהסרט שופך אור וורוד על האם והבן הנאצי, הטוען שהגרמנים נוצחו מפני שלאחרים. היו יותר תותחים ומטוסים". לבסוף הוא משפיע על אחיו החוטא לעזוב את שווייץ ולשוב הביתה להמבורג, לבנות מחדש את המולדת.

המעצור העיקרי העומד בפני הסרט הגרמני, הוא החלוקה לארבעת אזורי הכיבוש. זה ימנע את ההתפתחות המהירה שיהיה לה לאחר המלחמה הראשונה. למרות הקשיים הרבים אין להכחיש שהוא כובש והולך, אט אט אך בצעדים בטוחים, את המקום שתפס לפני המלחמה.

ומפיק הסרטים האמריקאי הנודע, דאריל זאנוק (מנהל חברת "פוקס") אמר לפני שבועיים, בחזרו מביקור בגרמניה: בעוד שנים אחדות תהיה גרמניה המתחרה העיקרית של הוליווד.

במקום חוזה, אוטו-גרפיס.

"בובת-החרטינה" בין המוקשים

"עליה לרגל" במזנון הרכבת

"ונוס של כיס" בין עובדי ישר.

